

ПОГОДЖУЮ  
Проректор з навчальної роботи

Людмила ЛУЗАН  
19.03.2024

ЗАТВЕРДЖУЮ  
Ректор КВНЗ «Харківська академія  
неперервної освіти»

Любов Покроєва  
20.03.2024

## **ОСВІТНЯ ПРОГРАМА підвищення кваліфікації за темою**

***«Компетентнісно зорієнтоване навчання в початковій школі»***

***«Competence-oriented education in primary school»***

Розроблено проектною групою (науково-педагогічні працівники КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти») у складі:

**Коченгіна М.В.**, завідувач кафедри методики дошкільної та початкової освіти,  
к.пед.н.;

**Гезей О.М.**, ст. викладач кафедри методики дошкільної та початкової освіти

**СХВАЛЕНО**

Протокол засідання  
кафедри методики  
дошкільної та початкової освіти...  
від 18.03.2024 № 8

Харків - 2024

**1.1. Загальні положення.** Освітня програма підвищення кваліфікації за темою «Компетентісно зорієнтоване навчання в початковій школі» є складовою Комплексної програми підвищення кваліфікації учителів початкових класів і вихователів груп подовженого дня. Цільова аудиторія освітньої програми – педагоги, які вже здобули теоретичну підготовку щодо актуальності й особливостей компетентісного підходу в світлі ідей Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», мають певний досвід здійснення компетентісно зорієнтованого навчання.

**1.2. Актуальність.** Освітню програму «Компетентісно зорієнтоване навчання в початковій школі» розроблено на виконання завдань нормативних документів щодо організації освітнього процесу в початковій школі, у яких визначено такі пріоритетні напрями освітньої діяльності:

- організація освітнього процесу в умовах очної / дистанційної / змішаної форм навчання;
- організація роботи з подолання освітніх втрат із застосуванням діагностувальних методик їх виявлення; підвищення результатів навчання учнів 1-4 класів засобами компетентісно орієнтованого навчання на засадах індивідуального й диференційованого підходів;
- посилення роботи щодо забезпечення соціально-емоційного розвитку, зокрема і формування навичок самозарадності;
- посилення заходів безпеки життєдіяльності, зокрема просвіта щодо цивільного захисту;
- актуалізація національно-патріотичного виховання, формування громадянської позиції;
- психологічний супровід освітнього процесу в умовах воєнного й післявоєнного часу.

Окрім цього, результати загальнодержавних і регіональних моніторингових досліджень якості початкової освіти засвідчили недостатній рівень сформованості в молодших школярів виконувати компетентісно зорієнтовані завдання. Однією з причин цієї ситуації є недостатній рівень професійної підготовки вчителів початкових класів.

Освітню програму курсів підвищення кваліфікації за темою «Компетентісно зорієнтоване навчання в початковій школі» для вчителів початкових класів спрямовано на розв'язання зазначених вище завдань, що відбито в тематиці навчальних занять і розподілі годин за навчальними модулями.

**1.3. Метою освітньої програми** є створення умов для вдосконалення загальних (громадянської та культурної) і професійних (предметно-методичної, психологічної, інклюзивної, організаційної, інноваційної) компетентностей вчителів початкових класів, необхідних для впровадження компетентісно орієнтованого навчання в початковій школі.

Виходячи з мети, **завданнями** підвищення кваліфікації вчителів початкових класів визначено

- **задоволення фахових потреб** педагогів у поглибленні теоретичних знань щодо
  - компетентнісно орієнтованого навчання в умовах дистанційного освітнього процесу;
  - особливостей мікронавчання в початковій школі;
  - освітньої технології критичного мислення;
  - психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу;
  - освітніх можливостей цифрових технологій;
- **удосконалення професійних умінь** щодо
  - використання компетентнісного підходу для реалізації освітніх ліній Державного стандарту початкової освіти;
  - навчання учнів з особливими освітніми потребами;
  - здійснення формувального оцінювання;
  - надання психологічної допомоги дітям, які опинилися в кризових ситуаціях;
- **мотивування педагогів** до професійного розвитку, упровадження інновацій.

**1.4. Форма навчання** – дистанційна.

**1.5. Структура освітньої програми.** Освітня програма містить п'ять модулів:

Модуль 1. Сучасні нормативні вимоги до організації освітньої діяльності,  
 Модуль 2. Концептуальні засади оновлення змісту освітньої діяльності,  
 Модуль 3. Сучасні підходи до організації освітнього процесу,  
 Модуль 4. Психолого-педагогічний супровід освітнього процесу,  
 Модуль 5. Організаційно-діагностичний».

**1.6. Очікувані результати.**

**МОДУЛЬ 1. Сучасні нормативні вимоги до організації освітньої діяльності**

*Очікувані результати охоплюють*

**Знання й розуміння:**

- актуальних чинних нормативних документів, які визначають пріоритетні напрями освітнього процесу;
- ролі сучасних цифрових технологій в освітньому процесі початкової школи, у діяльності вчителя початкових класів;
- необхідності вільного володіння державною мовою.

**Уміння:**

- прогнозувати впровадження актуальних векторів освітнього процесу в поточному році;
- використовувати цифрові технології для покращення якості освітнього процесу;
- проектувати безпечне цифрове середовище;
- забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою.

**Диспозиції (цінності, ставлення):**

- втілення в практику власної педагогічної діяльності ідей освітньої політики держави;
- розуміння важливості підвищення рівня власної інформаційно-цифрової компетентності.

## **МОДУЛЬ 2. Концептуальні засади оновлення змісту освітньої діяльності**

*Очікувані результати охоплюють*

**Знання й розуміння:**

- причин, механізмів вимірювання та шляхів подолання освітніх втрат молодших школярів;
- особливостей освітніх технологій і стратегій, які побудовано на засадах компетентнісного підходу (стратегій розвитку критичного мислення та когнітивної гнучкості, нейроосвіти, мікронавчання,).

**Уміння:**

- вимірювати та долати освітні втрати;
- добирати ефективні методи розвитку критичного мислення й когнітивної гнучкості;
- створювати умови для використання мікронавчання, в початковій школі;
- використовувати стратегії нейроосвіти для створення якісного освітнього процесу в початковій школі;

**Диспозиції (цінності, ставлення):**

- готовність застосовувати сучасні ефективні підходи, освітні технології та стратегії;
- усвідомлення необхідності професійної мобільності й гнучкості;
- розвиток здатності планувати освітній процес на засадах компетентнісно орієнтованого підходу.

## **МОДУЛЬ 3. Сучасні підходи до організації освітнього процесу**

*Очікувані результати охоплюють*

**Знання й розуміння:**

- особливостей проєктування уроку на засадах компетентнісного підходу;
- окремих методів і прийомів компетентнісного навчання у початкових класах;
- ролі компетентнісно зорієнтованого навчання для формування навичок, спільних для всіх ключових компетентностей.

**Уміння:**

- розробляти та використовувати компетентнісно орієнтовані завдання з математики, української мови, літературного читання, навчального предмета «Я досліджую світ» для формування навичок, спільних для всіх ключових компетентностей.

**Диспозиції (цінності, ставлення):**

- розуміння необхідності власного професійного розвитку («навчання впродовж життя»);
- позитивне ставлення до самостійної розробки дидактичних матеріалів на засадах компетентнісного підходу з урахуванням індивідуальних особливостей учнів конкретного класу;
- усвідомлення нових власних освітніх потреб.

#### **МОДУЛЬ 4. Психолого-педагогічний супровід освітнього процесу**

##### ***Очікувані результати охоплюють***

##### **Знання й розуміння:**

- необхідності створення психологічно безпечного освітнього середовища для молодших школярів і забезпечення якості освітнього процесу;
- умов якісної інклюзивної освіти в сучасних реаліях;
- сучасних підходів до оцінювання навчальних досягнень молодших школярів.

##### **Уміння:**

- створювати психологічно комфортне й безпечне освітнє середовище для учнів класу, ураховувати вікові та індивідуальні особливості дітей молодшого шкільного віку;
- брати участь у створенні умов для реалізації якісної інклюзивної освіти в своєму класі;
- надавати посильну психосоціальну підтримку учням у кризових умовах/ситуаціях;
- здійснювати оцінювання навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу.

##### **Диспозиції (цінності, ставлення):**

- поглиблене усвідомлення важливості дитиноцентризму в освіті;
- розвиток емпатії.

**1.7. Перелік компетентностей, що може набути та/або розвинути слухач/слухачка курсів підвищення кваліфікації за умови успішного засвоєння програми.**

**1) А2 (предметно-методична):** здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання, формувати та розвивати в учнів вміння, спільні для всіх ключових компетентностей, добирати й використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання для забезпечення компетентісно орієнтованого навчання, розвивати в учнів критичне мислення, здійснювати оцінювання результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу;

**2) Б1 (психологічна):** здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів, педагогічно й психологічно підтримувати дітей, які пережили кризові ситуації;

## КУРИКУЛУМ

за освітньою програмою за темою  
«Компетентнісно зорієнтоване навчання в початковій школі»  
(30 год / 1 кредит)

| № з/п | Назва модуля                                                  | К-ть годин                  |
|-------|---------------------------------------------------------------|-----------------------------|
| 1.    | Сучасні нормативні вимоги до організації освітньої діяльності | 6                           |
| 2.    | Концептуальні засади оновлення змісту освітньої діяльності    | 6                           |
| 3.    | Сучасні підходи до організації освітнього процесу             | 10                          |
| 4.    | Психолого-педагогічний супровід освітнього процесу            | 4                           |
| 5.    | Організаційно-діагностичний                                   | 4                           |
|       | <b>Разом за модулями (годин/кредитів)</b>                     | <b>30 год/<br/>1 кредит</b> |

Курикулум є основою для складання навчально-тематичного плану, робочої навчальної програми / РНТП / розкладу навчальних занять, що оприлюднюються на сайті КВНЗ «Харківської академії неперервної освіти».

**НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН**  
за освітньою програмою за темою  
«Компетентнісно зорієнтоване навчання в початковій школі»  
(30 год / 1 кредит)

| Назва модуля<br>(інваріантна складова)                                      | № теми                       | Назви тем<br>(варіативна складова)                                                                                                          | Умовні позначення компетентностей, що розвиваються | Усього годин |
|-----------------------------------------------------------------------------|------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|--------------|
| <b>I.<br/>Сучасні нормативні вимоги до організації освітньої діяльності</b> | 1.1                          | Актуальне нормативне забезпечення освітнього процесу в початкових класах                                                                    | A1, A2, A3, B1, B2, B3, B1, B2, B3, Г1, Г2, Г3     | 2            |
|                                                                             | 1.2                          | Безпечне освітнє інформаційне середовище молодшого школяра                                                                                  | A3, B2, Г2                                         | 2            |
|                                                                             | 1.3                          | Диджилітизація освіти. Технологічні аспекти організації комунікації з учасниками освітнього процесу                                         | A3, B2, Г2                                         | 2            |
|                                                                             | 1.4                          | Удосконалення здатності вчителя початкових класів забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою відповідно до професійного стандарту | A1                                                 | 2            |
|                                                                             | <b>Разом годин на модуль</b> |                                                                                                                                             |                                                    | <b>6</b>     |
|                                                                             | 2.1                          | Освітні втрати й розриви початкової освіти: способи вимірювання, шляхи подолання                                                            | A2, B1, B3, Г1, Г2, Г3                             | 2            |
|                                                                             | 2.2                          | Особливості використання мікронавчання в початковій школі                                                                                   | A2, B1, Г2                                         | 1            |
|                                                                             | 2.3                          | Технологія розвитку критичного мислення у реалізації компетентнісно орієнтованого навчання                                                  | A2, Д1.3                                           | 2            |
|                                                                             | 2.4                          | Сучасні стратегії нейроосвіти для створення якісного освітнього процесу в початковій школі                                                  | A2, B1, B2, Д1.3                                   | 2            |
|                                                                             | 2.5                          | Профорієнтація в початковій школі                                                                                                           | A2, B1                                             | 2            |
|                                                                             | <b>Разом годин на модуль</b> |                                                                                                                                             |                                                    | <b>6</b>     |
|                                                                             | 3.1                          | Проектування уроку на засадах компетентнісного підходу                                                                                      | A1.4, A2.4, Г2                                     | 2            |
|                                                                             | 3.2                          | Компетентнісний підхід у навчанні молодших школярів української мови                                                                        | A1, A2, Г2                                         | 2            |
|                                                                             | 3.3                          | Компетентнісно зорієнтовані завдання з української мови як спосіб формування ключових компетентностей молодших школярів                     | A2, Д1.3                                           | 2            |
|                                                                             | 3.4                          | Творча діяльність на уроках літературного читання: можливості використання коміксів (креалізованих текстів)                                 | A2, Д1.3                                           | 2            |

|                                                                            |                       |                                                                                                         |            |                 |
|----------------------------------------------------------------------------|-----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|-----------------|
|                                                                            | 3.5                   | Компетентнісно орієнтовані методи та технології навчання на уроках літературного читання                | A2, Г2     | 2               |
|                                                                            | 3.6                   | Методичні аспекти реалізації компетентнісного підходу на уроках математики                              | A2, Г2     | 2               |
|                                                                            | 3.7                   | Підвищення якості початкової освіти: компетентнісно зорієнтовані завдання на уроках математики          | A2, Д1.3   | 2               |
|                                                                            | 3.8                   | Контрольно-оцінювальні дії як невід’ємна складова формування ключових компетентностей молодших школярів | A2, Б1     | 2               |
|                                                                            | 3.9                   | Дослідницько-пошукова діяльність на уроках «Я досліджую світ»                                           | A2, Г2     | 2               |
|                                                                            | 3.10                  | Формування ініціативності та підприємливості молодших школярів                                          | A2, Г2     | 2               |
|                                                                            | 3.11                  | Сучасні підходи до формування екологічної компетентності молодших школярів                              | A2         | 2               |
|                                                                            | Разом годин на модуль |                                                                                                         |            | 10              |
| IV.<br>Психолог<br>о-педагог<br>ічний<br>супровід<br>освітнього<br>процесу | 4.1                   | Педагогіка партнерства. Налагодження партнерської взаємодії з батьками                                  | Б3         | 2               |
|                                                                            | 4.2                   | Психолого-педагогічна підтримка молодших школярів, які пережили кризові ситуації                        | Б1, Б2     | 2               |
|                                                                            | 4.3                   | Якісна інклюзивна освіта в початковій школі в сучасних умовах                                           | В1         | 2               |
|                                                                            | 4.4                   | Сучасні підходи до оцінювання навчальних досягнень молодших школярів                                    | Г1, Г2, Г3 | 2               |
|                                                                            | 4.5                   | Психологічний супровід освітнього процесу у 1 – 4 класах в умовах воєнного часу                         | Б1, Б2     | 2               |
|                                                                            | Разом годин на модуль |                                                                                                         |            | 4               |
| V.<br>Організа<br>ційно-діа<br>гностичн<br>ий                              | 5.1                   | Настановне заняття. Вхідне діагностування                                                               |            | 2               |
|                                                                            | 5.2                   | Підсумкове тестування                                                                                   |            | 2               |
|                                                                            | Разом годин на модуль |                                                                                                         |            | 4               |
| Усього (годин/кредитів):                                                   |                       |                                                                                                         |            | 30/ 1<br>кредит |